

KIIRTÖS

Pilisszentlászlói Hírmondó

Önkormányzati támogatásban nem részesülő cenzúramentes havilap

Halálkanyar

Nyolcvan éve történt Don – kanyarnál az áttörés. A magyar honvédelemnek jelentős, kiemelt eseménye volt a doni katasztrófa. A tatárok elleni muhi csatán és a mohácsi vészen túl ez volt a magyar nemzet számszerűleg és történelmi következményeiben a legnagyobb katonai, honvédelmi tragédiája. Ezen nemcsak az elesettek, a katonai veszteségek rémisztő számát kell érteni. Ebben a tekintetben a középkori csaták össze sem hasonlíthatók a II.

Magyar Hadsereg 1943. elején elszenvedett 100-120 ezer fős veszteségével. Ugyanakkor ezt idegenbe vívtuk tehát nem mondható mai szóval jogos önvédelemnek. Ellenben viszont mindhárom csata egy rettenetes vészidőszak kezdetét jelentette.

Muhi csata 1241. után következett a tatárjárás, ami a becslések szerint az ország akkori lakosságának akár felét is elpusztíthatta. A Mohács után 1526. nem sokkal bekövetkezett török megszállás és a török hódoltság során milliós nagyságrendű volt a néppességpusztulás. A doni veszteség pedig mintegy keserű előíze volt a közel egymilliós világháborús veszteségnek, és a hihetlenül sok emberéletet és meghurcoltatást követelő szovjet megszállásnak. Az igazságtalan vagyonekborzásoknak és ártalan emberek üldözésének.

Ugyanakkor történelmi tény, hogy már a szovjetek sztálingrádi ellentámadása előtt nagyon komoly

veszteségei voltak a II. magyar hadseregnek, 30 ezer halott és sebesült 1942. októberéig. A voronyezsi áttörést (1943. január 12.) követően pedig újabb sok tízezer halott és sebesült. Hogy mégis mennyi, ezt ma már inkább tudhatjuk, mint korábban. „Legalább százezer halott” – közszájon ez a szám forog. Ungváry Krisztián történész, (akit barátomként tisztelhetek), szerint viszont ez el van túlozva: a mintegy 210 ezer fős hadseregből 1943. január–február

között fogságba esett 26 ezer fő, 42 ezer harcban elesett vagy megfagyott, 28 ezer pedig megsebesült. Hatalmas számok ezek is, de jelentősen kisebbek, mint amiről a Kádár-korszakban és most is beszélnek.

A hadsereg életben maradt katonáit március 5-én hátravonták a Dnyeper folyó nyugati partjára, hazaszállításuk április 6-tól május 30-ig tartott. Jányit, aki az utolsó vonattal távozott, Horthy Miklós kormányzó 1943. augusztus 5-én felmentette parancsnoki tisztéből. A tábornokot a Népbíróság 1947 októberében háborús bűnösnek halálra ítélte, majd november 26-án kivégezték. 1993. október 4-én a Legfelsőbb Bíróság felmentette Jányit a háborús bűntett miatt ellene emelt vád alól. A 2. magyar hadsereg közel egyéves keleti hadszíntéri tevékenysége során elesett, megsebesült és fogságba esett honvédek és munkaszolgálatosok száma mintegy 125-130 ezer (pontosabb becslés szerint 128 ezer) főre tehető.

Közülük 49-50 ezren estek el, és csaknem ugyanennyien sebesültek meg, a hadifogságba esettek száma pedig 27-28 ezerre tehető. Közülük kevesen térhettek vissza, a legtöbben már a hadifogolytáborba szállításuk közben meghaltak, becslések szerint pedig mindössze 3-4 ezren élhették túl közülük a megpróbáltatásokat. Az anyagi veszteséget 70 százalékban, ezen belül a nehézfegyverzetét csaknem 100 százalékban állapították meg.

A fegyvertelen zsidó és baloldali munkaszolgálatosok (valójában kényszermunkások) esetében kisebb volt a túlélési esély. Ott minden második ember odaveszett, míg a

katonáknak a háromnegyede haza jutott. Fele vagy negyede – ezek a túlélési valószínűségek valójában a halál elborzasztóan magas bizonyosságáról vallanak. És semmit nem mondanak az otthoni családoknak arról, miért követelte meg tőlük az állam, hogy feláldozzák magukat az orosz puszkagolyóknak és hidegnek. Az előre törő Vörös Hadsereget nem tudta megállítani a II. magyar hadsereg. Január 24-én már kiadták a parancsot az arcvonalból való kivonásra, de az utolsó egységek kivonását a németek csak február 9-én engedélyezték. A II. magyar hadsereg, mint kötelék ezzel megszűnt létezni.

F R

Nagy emberek bölcs mondásai 12 idézet Tibor atya gyűjteményéből

- Ha munkád után csak annyi pénzt kapsz, amiből csak élelmet tudsz venni, akkor ez, azt jelenti, hogy rabszolga vagy. MAHATUNA GANDI

- A legnagyobb boldogság is unalmas teher, ha azt mással nem közölhetjük. KÁRMÁN JÓZSEF

- Jó ember vagyok, nem haragszom arra, akit megbántottam. IGNOTUS

- Nincs ellenszenvesebb dolog, mint a fiatalok higgadtsága és az öregség mohósága. FÜST MILÁN

- Ha egy béka ökörnek képzelet magát, az túltengő

önbizalom – de ha egy elefánt képzelet magát ökörnek, az szerénység.

KARINTHY FRIGYES

- Minden ostoba talál egy még ostobábbat, aki csodálja őt.

BOILEAU

- Soha nem fogsz eljutni a célodig, ha útközben megállsz, hogy megdobálj minden egyes kutyát, amelyik megugat.

WINSTON CHURCHILL

- A sikeres ember az, aki reggel felkel, este lefekszik, és közben azt csinálja, amihez kedve van. BOB DYLAN

- Jó azért vagyok a világon, hogy másokon segítsék. De fogalmam sincs, mások miért vannak a világon.

W. H. AUDEN

- Van-e varázslatosabb szépség a világon, mint egy szép, fiatal anya, akinek egy egészséges gyermek van a karján?

IVAN TURGENYEV

- A valódi megismerést a szív adja, azaz a szeretet. Csak azt ismerjük, amit szeretünk.

LEV TOLSZTOJ

- Akarod, hogy dicsérjelek? Akkor ne dicsérd tenmagadat.

BLAISE PASKAL

FR

Elődeink mesterségei

Mészégetők

Községünkben elődeink nem égettek, nem is égethettek meszet, hiszen mészégetésre alkalmas kő a Pilis – Visegrádi – hegységben, tehát falunkat körbe ölelő hegyekben nem található. A Pilis hegység nyugati oldalán viszont az ottani települések: Pilisszentkereszt, Pilisszántó, Pilisszentlélek, Piliscsév, Piliscsaba lakóinak egyik igen jelentős megélhetési forrása a XX. Század végéig a mészégetés volt. Ezekben, a falvakban talán már a római korban is, de a középkorban biztos égettek meszet. A török hódoltságot követő újkori XVIII. század eleji első betelepülők már ismerték a mészégetés fortélyait. A mészégetés két legfontosabb anyaga adott: a hegy mészkőből volt, az erdő, pedig tele fával, olyannyira, hogy az erdőből nyertek mezőgazdasági művelésre alkalmas területeket. Ezzel a módszerrel alakultak ki az erdőirtványos települések. Sok megélhetési lehetőség nem lévén a mészégetés természetszerűen kínálkozott a fent jelzett falvakban. A mészégető munka folyamatai, a gazdag tapasztalatok apáról fiúra szállva mesterséggé fejlődtek. Ez olyan népi mesterség lett a környéken, melyet nem lehetett megtanulni az iskolapadban.

Mire az elfáradt szülő átadta a kemence „üzemeltetését” fiának az már teljes biztonsággal tudta tovább vinni a „stafétabotot”. Hosszú évek alatt a mészégetés technológiája nem igazán változott. Fatüzelésű boksában égették a meszet

évszázadokon át. Ennek következtében megritkultak az erdők, sőt erdőrészek tűntek el. Mind messzebből kellett hozatni a fát, amelynek kitermelését korlátozni kellett. Forradalmi változást a szén megjelenése és hozzáférhetősége hozott. Teljesen átalakult a kemence szerkezete, az égetés munkafolyamata. A közlekedés fejlődésével, pedig bővült a piac. A II. világháború után beindult építkezési konjunktúra nagy mennyiségű meszet igényelt. Ezeket, az igényeket

csak tehergépkocsikkal lehetett kielégíteni. A lovas kocsis meszeseket, akik hajdanában faluról – falura járva vödörként mérték rugós kézi mérleggel az általában meszeléshez szükséges égetett meszet, amikből a háziasszonyok oltott meszet készítettek maguknak, felváltották a tehergépkocsik. Az ország más területein is égettek meszet, ahol mészkőhegység volt: a Bükkben, a Bakonyban stb. Mégis a pilisi mész ismertté, sőt fogalommmá vált az ország mészhiányos területein, pl.: az Alföldön. A mészégetéshez a keményfák a legalkalmasabbak. Az ölfát olyan ügyesen kellett bedobni, hogy az ne hason fekve égjen a kemence padlóján, hanem állítva. Voltak szegényebb családok, amelyek nem tudták megvenni az ölfát, sem a bányakövet. Ők tíz – húsz mázsa meszet adó kis kemencékbe maguk gyűjtötték az erdőkben a szántóföldeken az összeszedhető ingyen köveket, és a lehullott száraz rőzsét, vagy a fakitermelésből visszamaradt ágakat,

majd lovas kocsival a kemencéhez hordták, és azzal fűtötték fel és égették ki a mészkövet. Nagyon sok gallyat kellett égetni ahhoz, hogy valamennyire pótolja a komoly, kemény őlfa tűzerejét. és a lehullott száraz rőzsét, vagy a

fakitermelésből visszamaradt ágakat, majd lovas kocsival a kemencéhez hordták, és azzal fűtötték fel és égették ki a mészkövet.

F R

Dr. Vitályos Eszter Képviselő Asszony részére

Tisztelt Képviselő Asszony!

Ön az, akihez fordulok Pilisszentlászlói utakkal kapcsolatos ügyben. Tudom, hogy Ön nem avatkozhat be közvetlenül a jelen helyzet megoldásában, de legalább tájékoztatást kap nemcsak a hivatalos önkormányzati fórumokon keresztül, hanem a lakosságot érintő ügyekről is tőlük kap információkat. Nem csak a magam nevében írok, hanem egy facebook megjegyzésben, a falu lakosában is felmerült, hogy Ön kellene megkeresni és tájékoztatni. Levelem megírására az vezetett, hogy több mint egy hónapja nem történik semmi, a balesetveszély nem hárult el. Korábban nemcsak oktattam, hanem tevőlegesen részt is vettem a kárfelszámolási munkákban, a szabályozást ismerem, így sem a Polgármester, sem az Önkormányzat nem tevése számomra érthetetlen, a törvényszerűség áthágását vélem felfedezni. És egyes esetekben pazarlás jelei mutatkoznak.

Az Önkormányzatunk és annak vezetője képtelen egy a Tölgyfa utcát érintő károkozás felszámolásra, és főleg a további károk megelőzésére. Ez év január elején bekövetkezett esős időszakban nagy mennyiségű eső esett, mely a szilárd burkolat nélküli itcában komoly károkat okozott és kb. 15 méteren egy 10 -40 cm-es árkot mosott ki. Akárokozás egyv részéért az ott folyó építkezés okolható, míg a másik feléért az önkormányzat, mivel közel 8 éve rendszeresen jelzés törrent az út kijavítására. Az építkezéshez kapcsolódóan az út melletti vízelvezető árkot betömték, így a csapadékvíz az útestre folyik ki. A polgármester feladata nemcsak a Vismaior keret felé jelezni a kárt, hanem a TOVÁBBI KÁROKOZÁS MEGAKADÁLYOZÁSA IS, mely még mind a mai napig nem történt meg. A vízelvezető árok betemetéséről a polgármester korábban is tudott, s az az indok hogy majd az Ő

által meg határozott időpontban fog fellépni, az azért számomra azt jelenti, ilyen kijelentést egy „kis király,, tesz, nem törődve a lakosok testi épségének veszélyeztetésével. Ez azt jelenti, hogy esős időszakban a kár tovább növekedik és magasabb költséggel lehet helyreállítani. Az Önkormányzat nem hajtja végre az Önkormányzat közút kezelésére vonatkozó jogszabály előírásait, mely a jelenleg keletkezett kár egyik okozójaként is lehetséges. Az eltelt időszak alatt képtelen volt az Önkormányzat és a polgármester pályázni az út kijavíttatása érdekében bármit tenni. A polgármester elmondása szerrint ott lakók száma olyan kevés, hogy nem fogja megcsináltatni. Azt hozzá kell tenni, hogy ezen utcán korábban – az esőzés okozta károk előtt – sok szülő reggel és este a Waldorf iskolába ezen az úton vitte a gyermekét, valamint a tehergépjárművek is szívesen veszik igénybe. Több levél és kérés ellenére nem történt semmi, ugyanakkor az utóbbi években elnyert pályázatok esetében azért nem a megelégedettségről lehet beszélni a kivitelezés kapcsán. A faluben ezen közben több aszfaltozott utat ismét leaszfaltoztak pályázati pénzekből, annak ellenére, hogy jelenleg folynak a szennyvízcsatorna kiépítésének előkészületei. Ami azzal jár, hogy az utakat fel kell bontani. Béke utcában tavaly augusztusban nagy nehezen megtörtént a kátyúk kijavítása. Mára már több a kátyú, mint az elmúlt évben, s a hétvégén a nagyszámú turistagépjármű következtében nehéz ezeket a néhol 10 centiméter mélységet is meghaladó, legalább fél négyzetméter nagyságú kátyúkat kikerülni. Ugyanakkor ezen az úton a Waldorf iskola alsós osztályai iskola napokon két alkalommal közlekednek. Természetesen a reggeli iskolakezdekör a munkabajáró gépjárművek között kerülgetik a kátyukat, gyermekek kerékpároznak ezen az úton, szerencse, hogy idáig

nem sérült meg senki. Az, hogy mennyi gépjármű hibásodott meg ezen kátyúk miatt, azt nem lehet tudni, mivel a lakosok nem jelzik a keletkezett károkat az Önkormányzat felé.

Mellékelek néhány fényképet azért, hogy mind az út állapotát, mind a patak befedését már elfogadó döntés utáni állapotot igazoljam.

Tisztelt Képviselő Asszony!

Tudom, hogy nagyon elfoglalt mind a szakmai, mind a köz érdekében végzett tevékenysége miatt, de esetleg tud egy rövid időt arra szánni, hogy megtekintsük együtt a falunk igazi állapotát.

Sejtem, hogy amint az érintett Önkormányzat és a Polgármester megtudja, hogy Ön megjelenik a faluban, azonnal elkezdnek mindenféle tevékenységet végezni, azért, hogy a jelenlegi helyzetet mentsék. Abban biztos vagyok, hogy

mielőtt Ön döntene arról, hogy az elmondottak alapján időt szakít a helyszíni megtekintésre, úgy erről itt előbb értesülnek.

A Pest Vármegyei kormányhivatalt korábban kértem, hogy törvényességi felügyelet keretében járjanak el, de azóta sem érkezett semmi válasz sem az Önkormányzattól, sem a kormányhivataltól.

Nem rabolom el a drága idejét, s nem sorolom fe a többi gondot és problémát, a törvényesség határát súroló eseteket.

Pilisszentlászló, 2023. február 24.

Tisztelettel:

Dr. Schweickhardt Gotthilf

Pilisszentlászló, Béke u. 77/A

Új év, a Duna-Ipoly Nemzeti Parkkal közös szolgálat

Ebben az évben első alkalommal 2023. február 15.-én a Polgárőrségünk és a DINPI együttműködésének közös ellenőrzése történt meg Pilisszentlászló kül és belterületén. A polgárőr és a

DINPI alkalmazottja Fehér Balázs örkerület-vezető közös ellenőrzése azért is jó, mert így az önkéntes természetőri vizsgával rendelkező polgárőr tudását, ismeretét tovább tudja fejleszteni. Ezáltal nagyobb biztonsággal vesz részt a település biztonságának védelmében. A DINPI számára a munkatársa biztonsága így szavatolható, s a helyismeretük bővül. A közös szolgálat ellenőrzés során az örkerület-vezető által meghatározott területeket erdő részeket jártuk végig.

Pilisszentlászlói Polgárőr- és
Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Békéscsaba tradicionális étele, a cigánka

A cigánka speciális békéscsabai disznótoros ételnek számít, amelynek nem ismert magyar elnevezése. Ezt az ételt a térség más településein nem ismerik, Békéscsabán is csak az első világháború után kezdték készíteni. Ez azzal bizonyítható, hogy a békéscsabai szlovákok az első világháborúig a vér mellett a májat sem

fogyasztották, és erre még jól emlékeztek a Dedinszky Gyula munkájában szereplő adatközlők is.

Régebben a sertésmájat mindig a macskának adták, ugyanis a padláson vagy a kamrában tárolt sózott hús, szalonna mellé tették el, hogy a macska ne az értékes húsból egyen, hanem a májból.

Természetesen, ahol egyszerre több hízót vágta le, ott még így is maradt, ezért ezeket sokszor a kolduló cigányasszonyoknak adták oda. A disznóvágások

alkalmával gyakran megjelentek és a csabaiak a májat adták oda a cigányasszonynak, a cigánkának. Valószínűleg az étel elnevezése és eredete innen származik.

Elkészítéséhez először a nyers sertésmájat aprítják fel húsdarálással, majd hozzáadnak a májnak kevesebb mennyiségű, fűszerezett kolbászhúst, egy kevés abált szalonnát, apróra vágott nyers vöröshagymát és beleütnek egy tojást is. Dedinszky munkájából arról is van információ, hogy néhány

háznál szokás volt még a kész masszába néhány darab burgonyát reszelni, mások kevés rizst tettek még bele. Fűszerezése nagyon egyszerű, csak sóval

és borssal ízesítik. A jól összedolgozott masszát kisebb adagokban (körülbelül egy merőkanálnyi) tették a tenyéryi nagyságúra felvágott hájhártyadarabokra, majd becsomagolták. A kis táskák töltött káposzta formájúak lettek, de annál valamennyivel alacsonyabbak, éppen ezért májas táskának is lehetne hívni.

Sütve fogyasztjuk. Régen kemencében, ma már sütőben sültek.

Attila Szpisák hozzászólása

Mindennek az eredeti verziója nógrádi, ahonnan a szlovák ősök nagy része jött csabára is, a pecsenyika, "májaska". Egyetlen falu őrzi ma is eredeti receptjét, Sámsonháza, ahol Haán Lajos született, anno. Darált máj, sok majoránna, reszelt krumpli, némi liszt, őrölt kömény, őrölt bors, pirított hagyma, fokhagyma, tej. Mindezt tepsiben

összekeverve sültek, csepieccel "belekben lévő hártával" letakarva. Szenzációs finom friss kenyérrel, savanyú káposztával. Igazi disznótoros kuriózum. A szegedi Hági étterem étlapján valaha, különleges nógrádi szlovák ételként futott...sokak öröme.

12 év múlva...

... Már csak elektromos autók közlekedhetnek az európai Unióban. Az egész Kádár rendszer alatt azt hallgattuk, hogy 2000 után mind a Holdon fogunk élni, A Marsra fogunk kirándulgatni, vízzel tankolható autóink lesznek, fizetés nélkül elvihetünk mindent a boltból, de egyenlőre dolgozni kell, ezek eléréséért. Az elektromobilitás, is ilyen eszement hülyeség. Sokszorosába kerül a belsőégésű motorok használatának. A HATÁSFOK VESZTESÉG Pelle miatt. Az elektromos bálózatok

csak a világítást bírják. Az autózáshoz 100 szor több áramvezeték, erőmű trafó, stb. kellene.

A nap és szélenergia a világításhoz is kevés. A napenergiát az erdő és mezőgazdálkodással eddig is hasznosítottuk. A szél energia elenyésző. A napenergiát az erdő és mezőgazdálkodással, eddig is hasznosítottuk. A szélenergia elenyésző a gáz, szél, olaj energiához képest, és méregdrága a szélturbinák karbantartása.

Losonci Miklós

Tájékoztatás!

Tisztelt Pilisszentlászlói ingatlantulajdonosok!

Elérkezett az avar és kerti hulladékégetési lehetőség. Minden hónap első péntekén 08.00 és 16.00 óra között lehetséges az égetés.

Természetesen amennyiben eső van aznap, akkor helyette a második hét péntekén lehet helyette égetni. Kérem a tisztelt lakosokat, hogy az égetésnél legyen folyamatos a felügyelet. Amennyiben szeles az idő, akkor lehetőség szerint ne égessenek, hanem várják meg a következő hónapot. Az égetés helyszínén legyen készenlétbe víz, vagy ahol ez lehet locsolótömlő, hogy a tüzet teljesen el lehessen oltani, illetve vízzel locsolni. Az égetésnél járjanak el fokozott figyelemmel és ne legyen a közelben, vagy szélirányban éghető anyag. Az égetés környékét lehetőleg vízzel belocsolva megakadályozható a tűz fű, vagy gaz útján való terjedése. Nem árt lapátot is készenlétbe tartani a tűz terjedésének megakadályozására.

Még arra hívnánk fel a figyelmet, hogy úgy égessenek, hogy lehetőség szerint 16.00 óráig a tűz kialudjon.

Pilisszentlászló, 2023. március 5.

Pilisszentlászlói Polgárőr- és
Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Rövid tájékoztató a február 21-i Önkormányzati ülésről

Nem csalódtam ebben az ülésben sem. Közel egy óra alatt megtörtént a 2022-es évi költségvetés módosítása, a 2023-as költségvetés elfogadása, több rendelet és még a két ülés között végzett tevékenységről szóló beszámoló is belefért, s nem utolsó sorban jóváhagyták a polgármester ez évi szabadság tervezetét. Belefért ebbe az időbe az is, hogy a Szentendrei Önkormányzat által vezetett biztonsági szervezet módosított szerződésében történt változtatásokat legalább négy mondatban – egyéb kisebb változásokkal magyarázva, ellenőrzés nélkül – egyhangúan elfogadta a Testület. Az a tegnapi Önkormányzati Testületi ülésen bebizonyosodott, hogy a Polgármester nem támogatja a rendparti polgárőrséget, hiszen azzal, hogy, mint polgármesteri nem szavazatával – egy

másik képviselő nem szavazatával együtt – a két emelt támogatást megszavazó képviselőt leszavazta. (Az önkormányzati törvény alapján, szavazategyenlőség esetén a polgármester szavazata dönt!!!) Egy biztos, hogy az a három képviselő nem nagyon sok vizet ivott azért, mert kiszáradt a torka a beszédek során. A kezük csak igenre emelkedett. Ennyi, érdemi munka fért bele” a röpke egy órába. Ellenben az azt követő szennyvízelvezetési megoldásokat ismét közel egy órán át hallottuk tömjénezésekkel kísérve. Azt azért az igazság kedvéért el kell mondani, hogy a Polgármester kimutatta a foga fehérjét azzal, hogy az ülést követően felszólaló lakos mondanivalója alatt látványosan nem figyelt oda. A szennyvízelvezetés bemutatására készülve a

megszólalás nem is jutott el oda, ahova kellett volna, még a pikirt megjegyzésre sem reagált. Szóval készült van még mit tanulnia, de hát ezt is megteheti. Az, biztos, hogy a majd megvalósuló szennyvízprogram sokkal, nagyobb népszerűséggel jár, mint a valós és jelen idejű balesetveszély elhárítása a Tölgyfa utcába. Az igaz, hogy abból,

még nincs pénz, nem lehet dicsekedni vele. Nem érdekli az érintettet az sem, hogy egy közel két éves gyermekkel kell a vízmosáson átmenni, hiszen az nem érinti közelről, nem kell féltennie a kisgyermek egészségét.

Minden nap félek, hogy a Béke utcában naponta kétszer a Waldorf iskolába menő gyerekeket ne érje baleset, s a szülők kerékpározásra kiengedett gyermekei ne bukjanak fel egy gödörben. Az autósok nem győzik kerülni a gödröket, s ha ez nem sikerül, akkor reménykednek abban, hogy sem a gumi, sem a felfüggesztés nem sérült. Természetesen, az akinek a kátyúzásokat végre meg kellene oldatni, nyugodtan alszik, hiszen a Béke utca lakóinak és a hétvégi turistáknak jó ez ezt érdemlik. Ameddig a lakosok egyöntetűen nem jelzik az elégedetlenségüket, addig minden marad a régiben és a saját örömeire létrehozott programok éltetik, nem odafigyelve a lakosok valódi napi problémájára.

Mellékelem a Tölgyfa utcai vízmosást.

Dr. Schweickhardt Gotthilf

Az armegeeddon után...

...a farkasok már füevők lesznek. Rossz hír a füveknek. Most viszont széttépték von der Leyen hátsólovát. Családi kedvencüket. Eőlünk nyugatra is élnek farkasok és medvék elenyésző mennyiségben. Tőlünk keletre viszont „kiírthatatlan” mennyiségben. Százszoros sűrűségben mint pl. Franciaországban. A hiúz az egész Északi- Középhegységünkben előfordul. Háziállatainkra veszélyes lehet, de ránk veszélytelen. A medve és a túlszaporított farkas ránk is veszélyes. A másik „jó” hír Németországból, hogy Merkelt az ENSZ kitüntette, mert 15-ben azt mondta, hogy „nincs felső határa a bevándorlásnak”. Bátor tettként magasztalta a német média a történelmi gyávaságát. Azóta gázolások, baltás és kések ámokfutások, tüzijáték rakétás és közáporos támadások történnek. Szilveszterkor az igazolvány nélküliek még az arcukat is eltakaró maszkban támadták kövel és tüzijáték rakétákkal a rendőröket, tűzoltókat, mentősokeket.

Losonci Miklós

Már a magyarok járnak tankolni Szlovákiába

Írányt váltott az üzemanyag-turizmus / Nemrég még a Szlovákiában élők lépték át a déli határt, hogy olcsóbban tankolhassanak, most úgy néz ki, fordult a kocka, és egyre több magyar rendszámú autó jelenik meg a szlovák oldalon található benzinkutakon...

Losonci Miklós

Népi mondásaink

Sok olyan kifejezés gazdagítja a magyar nyelvet, mely egészen mást jelent, mint amit voltaképpen

mondunk. A fészkes fenén túl ilyen a halványlila gőz és a bizonyos Kukutyin nevezetű hely is, ahová zabot hegyezni mennek az emberek. A következőkben bepillantunk ezek mögé, mire is utaltak pontosabban eredetileg.

Megyek Kukutyinba zabot hegyezni – vágja oda az ember, ha nem akarja elárulni, hová indul. Ha megkérdeznék, hol van pontosan, oroszos hangzása miatt valószínűleg a legkevésbé sem hinné, hogy egy magyarországi területről van szó.

Losonci Miklós

Elfelejtettünk hálásnak lenni, és örülni a kevésnek is

Voltak idők, amikor egy kenyér, egy hagyma és egy tányér tepertő jutott 6 szájra. Mégis, azok a szájak soha nem szüntek meg azt mondani, hogy "hála Istennek". Ma már mindenünk megvan, és mégis azt mondjuk, hogy "nincs".

Mindig hiányzik valami, mindig van kit/mit hibáztatnunk, és elfelejtünk köszönetet mondani az ételért, ami az asztalunkon van, a tetőért a fejünk felett, a melegségért most télen, a ruháért, amit viselhetünk...

És akkor csodálkozunk, hogy miért a depresszió az emberiség legelterjedtebb betegsége?

Nem számít, hogy mid van, ha nem tanulsz meg hálásnak lenni érte, és mindig arra koncentrálsz, amid nincs, akkor mindig boldogtalan leszel!

Elfelejtődött már elődeink bölcs mondása, mely szerint: „Ki a kicsit nem becsüli, a nagyott nem érdemli!”

F R

Sallay Károly r. dandártábornok gyűjteményéből

„Ha próbára akarod tenni, egy ember jellemét, akkor adj neki hatalmat.”

Ábrahám Lincoln

„Hazugságoknak három fajtája van: hazugság, átkozott hazugság, és a statisztika.”

Benjamin Disreeli

„Ne nyugtalankodj! Úgyis másképp történik minden, mint ahogy elgondolod”.

Andrey Hepburn

„Nem félek a haláltól, csak nem akarok ott lenni, amikor bekövetkezik.”

Woody Allen

„Élj úgy, hogy a temetéseden a papnak minél kevesebbet kelljen hazudnia.”

Nariyan Fable

„Az, az oka, hogy a nők nem futbaloznak, mert 11 nő soha nem viselné ugyanazt a ruhát nyilvánosan.”

Phillis Diller

„Egy régész a legideálisabb férj, akit csak a nő kívánhat magának. Minél idősebb a nő, ő annál jobban érdeklődik iránta.”

Agatha Christie

„A szerszámok és én már régen megállapodást kötöttün. Az emberiség békessége érdekében, távol maradunk egymástól.”

Nora Roberts

„Én egy mélységesen vallásos hitetlen vagyok. – Ez egy új vallásféle.”

Albert Einstein

„Hisztéria veszedelmes betegség, kötelezően kellene gyógyítani. Csak a nők kaphatják meg, és csak a férfiak halnak bele.”

Karinthy Frigyes

„A sírás, az egyszerű nőknek való. A csinos nők elmennek vásárolni.”

Oscar Wilde

„Minden fény Istennek képzelet magát... Csak az asszonyok ne lennének ateisták”

Kathy Lette

„Ha a kritikusaim azt látnák, hogy a Temze folyón járok, azt mondanák, hogy azért teszem mert nem tudok úszni.”

Margaret Thatcher

Életrajz

Édesapám Saska Imre /1923-2011/ Kunmadarason született középparaszti családban. Anyja neve: Farkas Julianna, apja neve: Saska Balázs. Hatan voltak testvérek. A gyermekeket a szülők igyekeztek iskoláztatni. Édesapámat szakiskolában taníttatnák

Karcagon.

Amikor a levente-mozgalom elkezdődött, Édesapám is részt vett a katonáéletre történő felkészítésben. Amint betöltötte a 21. életévét 1943-ban besorozták katonának. 1944.augusztus 29-én be kellett vonulnia katonának. A németek a magyar katonákból alakult ezredet magukkal vitték Nyugatra, ahol rejtélyes körülmények között a német tisztekkel együtt angol felügyelet alá kerültek. A közel két év /1944. augusztus 25-1946.április 13/ történéseit naplóban írta le. A háborúból 1946. április 13-án szerencsésen haza érkezett Kunmadarasra. Hamarosan megnősült. A szülőktől kapott tanyán, földműveléshez szükséges eszközökkel, állatokkal megkezdtek önálló életüket. Az első tragikusan végződő gyermekáldás után következett az én születésem / 1948. május 30/

majd húgom születése /1952.december 31/.

Az alakuló új társadalmi rend, az államosítás, a deportálás, a különböző megpróbáltatások ellehetetlenítették a szorgalmas családok életét, így az én szüleimét is.

Az 50-es években pályamunkásként dolgozott a vasútnál.

Édesapám az új világrendhez igyekezett alkalmazkodni. A tulajdonukban levő földet 1955-ben felajánlotta az Új Barázda Tsz-nek, ahol alapító tag lett.

Nyugdíjazásáig 1983. június 1-ig folyamatosan a jogutód szervezetben dolgozott.

Mindig csodáltam lényegre törő gondolkodását. Meggyőződéseinek minden kétséget kizáró kifejezéseit, az időtálló hiteles megfogalmazásait.

Versei, különösen a mezőgazdasággal, a termelőszövetkezet életével összefüggésben lenyűgözők.

A kemény paraszti munkája mellett a nyugdíjas éveiben is mindig tevékenykedő, olvasó, írogató, rádiót, zenét hallgató, tájékozott ember volt.

Kacsó Pongrácz: A Fülembe csendül egy nóta még,
vagy a Hazamba vágyom című dalt, Simándy

József előadásában kedvelte. Kedvence volt Kálmán Imre az: Emlékszel még vagy a Bob hercegből a Bob belépője is.

Mindig békességet tisztelő ember volt. Az utolsó ritmusba szedett gondolata a halálos ágyáig elkísérte: „Itt hagylak benneteket, vidáman és jó békességben.

Szeretettel gondolok rátok mindig az életben”

Családszerető, mintaértékű Édesapa, Nagypapa volt Édesanyámmal karöltve.

Nagyfüged 2023. 02.25

Tisztelettel: Saska Imre

Tisztelt Címzettek!

Nagy érdeklődéssel olvastam a Polgármester által 2023.február 10-én a délutáni órákban kitett tájékoztatását a Tölgyfa utcáról.

Nagyon precíz munka az időpontok leírása. Szerencsére, vagy szerencsétlenségre jelen voltam az útmérnöki felmérés egy részén. Az továbbra sem érthető, hogy miért nem szünteti meg az erre felhatalmazott a további károkozás bekövetkezésének a lehetőségét. Talán bízik az időjárás kedvező alakulásában, vagy más egyéb nem nyilvános ok sejlik mögötte.

Az, hogy az árok tisztítása még a mai napig nem történt meg, az a közútkezelő hibája, s egyúttal a kár felszámolásért egyszemélyes vezető felelősségét is felveti (korábban tudott az árok betemetéséről). Természetesen nem lesz felelős, ellenben az, aki többször is jelezte hibákat, arról ellehet mondani azt, hogy egyrészt nem ért hozzá., másrészt zavarja a köröket. Elhangzott a legutóbbi testületi ülésen, hogy a polgármesterhez mehetek, s majd ott lehet vele tárgyalni. Én leírtam az észrevételeimet nincs mit hozzátennem, ellenben a felvetésekre tenni kellett volna. (Én nem akarom magam fényezni, hogy mindenhez értek, de azért a közlekedés és a Tölgyfa utcát ért károsodás felszámolásában megfelelő elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkezem.) Vannak ismereteim az Önkormányzat működéséről és feladatairól is. Az Önkormányzati rendészeti feladatokról is mély ismeretekkel bírok.

Összefoglalva elmondhatom, hogy azok az észrevételek, melyeket tettem, már rég megoldhatók lettek volna az elmúlt két ciklusban, csak tervezni kell Pilisszentlászló lakosai érdekében. NEM MAGAM miatt szólok, ha hibát látok, hanem a település lakosaiért, akik úgy látszik, nem mernek valamiért szólani. Én szégyenemnek érzem a Béke utca állapotát, amit a hétvégeken sok turista lát, vagy éli át a gödröket - noha még nem is volt igazi tél -, viszi el a falunk állapotáról a híreket. Nemcsak a turisták jelennek meg gépjárművel a Béke és Tölgyfa utcákban, hanem a Waldorf iskolába gyermekeiket szállító szülők, akik közül többen településen laknak. Február végéig még sok minden lehet. Ezért felajánlok a nyugdíjamból 50.000,- Ft-ot a Tölgyfa utca árának rendbe tételére, megakadályozva a további károkozás növekedését. Azért a feladatért, melyet meg kellett volna csináltatni, de hát ez nem érdekes, mert az kötelezettség és nem pályázat.

Remélem, hogy a lakosok közül ezt a levelet nem értik félre és végre fellépnek a saját érdekük érdekében, és én nem a magam, hanem az Ő érdekükben is jelzem a hibákat.

Dr. Schweickhardt Gotthilf

Pilisszentlászló, 2023. február 12.

Olvasói levelezésből

Tisztelt Szerkesztő Úr!
Kedves Rudolf!

Lelkes olvasója vagyok az Ön által szerkesztett Kürtös – Trubník havilapnak. Igen sokrétű, sok témakört felölelő havilap. Élvezettel olvastam, kedvenc költőnk, Petőfi Sándor születésének kétszáz éves jubileumára, megjelent igen tartalmas – olvasmányos megemlékezését. Valóban tény kérdése, hogy egyértelműen szlovák szülők gyermeke volt a legnagyobb népi költőnk. Ezen soraimmal, nem vitatni akarom, de inkább elismerni ezt aényt. Tanulmányának is beillő cikkében azt írja, hogy 16 éves korában hagyta el édesapja nevét. Nos érdekességként megjegyzem, hogy nagy költőnk valóban akkor szakított édesapjával. Ekkor valóban Selmezbányán tanult, ott is lakott. Ezt a házon lévő emléktábla is jelzi. Édesapja nevét viszont csak tizenkilenc évén túl, 1842 őszén hagyta el és vette fel a Petőfi nevet, amit 1849-ben bekövetkezett haláláig viselt. Tehát a legnépszerűbb népi költőnk, alig hét évig viselte az általa magyarosított Petőfi nevét.

Addig Petrovics Sándorként szerepelt az iskolák névsorában, sőt az első megjelent verseinek írójaként is eredeti családi nevét használta. Tehát a felvett Petőfi nevet, hősi halála miatt csak hét évig

használhatta. Ehhez érdekességként, még bátorodom megjegyezni, hogy 1842 decemberében találkozott Vörösmarty Mihállyal és Bajza Józseffel. Ekkor Pönögei Kis Pál néven mutatkozott be, hogy megtudja valódi véleményüket a Petőfi-versekről. Ehhez még hozzátenném, hogy bármilyen hihetetlenül is hangzik, de mintegy 1000 verset írt mindössze egy évtized alatt.

Tisztelet emlékének, és olvassuk szeretettel verseit!
L. Gy. Szlovákiából

Kedves Rudolf!

Köszönöm a kedves küldeményedet. A Kürtöst. Mindig meghatódom, ha gondolsz rám. Sok érdekes és tanulni való cikk volt most is benne. Remélem egészséged rendben van? Nem jó ez a hideg, miután nem tudtuk megszokni december, november óta. Hiszem, hogy nem tart nagyon soká, habár egy -másfél hónap még esetleg hátra van a "télből" . Adja a MINDENHATÓ, hogy ne legyen.

Sok szeretettel gondolok Rád és köszönöm

L.

Szlovák tévécsatornák adása nélkül

A Pilisben a dombok miatt nem tudjuk fogni a szlovák tévécsatornákat ezért, mint helyi szlovák önkormányzat a települési képviselőtestülettel együtt azt tervezzük, hogy kábeltelevízió segítségével juttatjuk el azokat a háztartásokba. Örömmel vennénk az anyaország támogatását. Kötelezettséget vállalnánk arra, hogy 50 százalékban szlovák műsorokat fogunk sugározni, hiszen többé-kevésbé ilyen a lakosságunk összetétele is a hivatalos statisztika szerint és lényegében ilyen a szlovák és magyar íráskor aránya is a helyi újságban. Egyebek mellett azért is kellene kötelezettséget vállalnunk, hogy ne járjunk úgy,

mint az ún. szlovák iskoláink némelyike, amelyekben a szlovákot hetente néhány órában tanítják, és amelyek nyelvi laboratóriumokat kaptak Szlovákiából, majd néhány év elteltével többet tanítanak bennük angolt és németet, mint szlovákot. Kiesett itt pár évtized, a szlovák nyelv lassan kihalóban van, a szlovák tévéműsorok viszont óriási hatással lehetnének, jelentős mértékben hozzájárulhatnának feltámadásunkhoz, másként szólva szlovákságunk revitalizációjához.

Fuhl Imre (1997)

Kirándulás

Nézzétek el nekem, ha nem jó a minősége. Sok képet kaptam és kapok is a héten, de ezt most csak mobillal fotózva is szeretném megosztani veletek. Ez egy olyan kirándulás volt (Szlovákia - Lengyelország túra) Franyó Rudolf szervezésében, amit sokunk emleget jó szívvel, azóta is.

A kép 2016-ban készült, a lőcsei városháza előtt.

Köszönet a többi képért is:

Imréné Haáz Emi

Nem vagyunk sakkfigurák, sem kirakatbábuk

Nyilván minden magyarországi szlovák érzékeli, még ha néha nehezen is viseli: a romló magyar-szlovák viszony ránk mindig nagyon negatív hatással van, és a valahogy megállíthatatlanul mélyülő gazdasági válság nemzetiségi szempontból sem kedvez nekünk. Annak ellenére, hogy a lehető leglojálisabb állampolgárai vagyunk közös államunknak, országunknak, amelynek területén ma élünk, és amelyet legkevesebb három évszázada gyarapítunk (de nyugodtan beszélhetünk egy évezredről is), ha a szélsőségesek bűnbakot keresnek, előbb-utóbb biztos a célkeresztjükbe kerülünk. És közben valószínűleg még örülnünk is kellene, hogy egyelőre „csak” verbális, azaz szóbeli támadásokról van szó. A kisebbségek elleni támadás az elmebajos paranoiások és szélsőséges, örült nacionalisták nagyon olcsó, de bevált politikai zsákmányszerzési módszere. Ne legyenek hát illúzióink, a politikai kalandorok és szélsőségesek a jövőben is elővesznek majd minket. Minden lehetséges és lehetetlen alkalommal. Ránk hárítják majd a felelősséget minden aktuális vagy történelmi sérelemért, függetlenül attól, hogy azok valóság-e vagy csak képzeltek, és hogy nekünk, magyarországi szlovákoknak van-e bármilyen közünk hozzájuk. Persze a normális ember nem konfliktuskereső, sőt inkább próbálja megelőzni őket, de időről időre adódhat olyan helyzet, amikor egyszerűen nem lehet nem felvenni a kesztyűt.

A tapintatos hallgatásunk ugyanis bizonyos esetekben éppen hogy felbátoríthatja az említett alattomos erőket. Nem beszélve arról, hogy kötelességünk is helyükre tenni a dolgokat. Egyrészt az őseink iránti tiszteletből, másrészt hogy senki se képzelhesse azt, hogy velünk már bármit megtehet... Még ha az identitásunkat és anyanyelvünket tekintve jelentősen meggyengült nemzetiség vagyunk is, ezt azért határozottan kikérhetjük magunknak. Nem vagyunk ugyanis se manipulálható sakkfigurák, se kirakatbábuk, amiket bárki kénye-kedve szerint öltöztethet át. Ne hivatkozzasson ránk senki csak úgy, akárki és akármi kapcsán akármiért akármikor és akárhogy.

Fuhl Imre
2011.

Pilisszentlászlói Polgárőr-és Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Polgárőrségünk is megkezdte éves önkéntes munkáját

2023. januárjában egy sikeres 2022.-es évet tudhat maga mögött Egyesületünk.

A Nagyboldogasszony havában (Predpokladaný sneh) végzett tevékenységet, teljesség igénye nélkül röviden az alábbiakban lehet összefoglalni. Ez év januárjában első alkalommal, egy hétvégi szolgálattal kezdte meg a polgárőrség a település lakosai érdekében az önkéntes szolgálatát. Már ennek során több, a településről induló és ide kutyával érkező turista figyelmeztetésére került sor az ebek porázon tartása érdekében. Természetesen

a gépjárművel érkező kirándulók település külső területein történő parkolásában is nyújtottak segítséget egyesületünk tagjai. Egy alkalommal, a Körzeti Megbízottal láttunk el közös szolgálatot. Intézkedést kért polgárőrségünk tagja a településen rendszám nélkül tárolt jármű ügyében. A hónap során a DNPI kerület vezetőjével megkezdődtek az egyeztetések az idei évre szóló közös szolgálatok ügyében.

Pilisszentlászlói Polgárőr-és Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Dr. Schweickhardt Gotthilf

Milyen nyelvek voltak hatással a magyarra?

A soknyelvű történelmi Magyarország

Idegennyelv magyar - magyar nyelv. A magyar nyelv eredetét és rokon nyelveit nem könnyű meghatározni. A történelem során a magyarok valószínűleg találkoztak ősi török, ősi iráni és más nyelvekkel. És honnan tudjuk mindezt? Számos idegen szó olvadt bele a magyar nyelvbe, amiket ma is használunk.

Török szavak

A magyar nyelvben már az oszmán uralom előtti időkben is bőven akadtak török kifejezések. – írja a hungaryforyou. wordpress. com. Tulajdonképpen két fő korszak volt, amikor a magyarságra török nyelvek hatottak. Egyrészt a magyarok mai Magyarországra érkezése előtt, másrészt a 16.

században az oszmán uralom alatt. Az oszmán-török jövevényszavak hadi, kormányzati és kereskedelmi szakszavak voltak. Török eredetű magyar szavak többek között a nyak, nyár, homok, harang, csizma, findzsa, kávé, kefe, korbács, papucs. Ráadásul az oszmánoknak köszönhetően megjelent az ábécénkben a „dzs” betű. – írja a fromhungarywithlove. wordpress. com.

Szláv nyelvek

A szláv hatás akkor kezdődött, amikor a magyarok mai lakóhelyük felé vándoroltak a délorosz területeken, majd a Kárpát-medencébe érve a magyarok szláv néptörzsek között helyezkedtek el. A mezőgazdasághoz és az állatokhoz kötődő kifejezéseket elsősorban a szláv nyelvekből kölcsönözték – írja a mek.oszk.hu. Ezek a következők: gabona, rozs, szalma, borona, kasza, bab, őszibarack, sárgarépa, juh, anyajuh, kakas, galamb, iga, holtág, széna és pásztor. A legtöbb szót a szerbhorvátból vettünk át: paprika, gatyá, kukac; aztán a szlovénból: lencse, naspolya, szerencse; a szlovákból: boróka, bukta, poloska; az ukránból: harisnya, kalamajka. Sőt, a magyarban szláv eredetűek azok a főnevek, amelyek olyan mesterségekhez kötődnek, mint a kádár, kovács, takács, molnár. A valláshoz kapcsolódóan sok szláv jövevényszó is létezik, mint például kereszt,

keresztény, szerzetes, apáca, szent, csoda. Érdekes elolvasni A sokszínű magyar néptánc: ismerje meg a csárdást, karikázót, verbunkot Forrás: hungaryforyou.wordpress.com, mek.oszk.hu, fromhungarywithlove.wordpress.com idegennyelv magyar magyar nyelv

Német eredetű szavak a magyarban

Az ómagyar korban történt a magyar történelem egyik legfontosabb eseménye: a Kárpát-medence meghódítása. A honfoglalás után a magyarok elég korán találkoztak a németekkel, akik nagy hatással voltak a magyarságra. Azóta bukkannak fel a

nyelvünkben német szavak, amióta a magyarok keresztény hitre tértek, és megszerveződött a magyar királyság. Magyarország középkori városainak lakossága túlnyomó részben német nyelvű volt, így rengeteg német kifejezés jelent meg a magyarban. A korai német idegen szavak egy része a katonai és udvari életre utal, mint például a páncél, az ostrom vagy a tánc. Ezek az akkoriban elsajátított udvari kifejezések aztán megmaradtak a magyar nyelvben. Néhány további példa a német kölcsönzésekre borbély (Barbier), lant (Laute), prém (Bräme), bükköny (Wicke), csap (Zapfen).

F R

Magyar csendőrök tüzeltek szlovákokra

Az 1907. október 27-én, a Liptó vármegyei Csernován leadott csendőrsortűzről beszélünk. Tény: magyar csendőrök tüzeltek szlovákokra. Azonban tény az is, hogy a sortűzet leadó hét csendőr közül öt (más források szerint mindegyik) szlovák nemzetiségű volt – akárcsak a tizenöt halálos áldozat. Az „etnikai alapú tömeggyilkosság” elmélete ennek ismeretében már mindenképpen léket kap, márpedig a hivatalos szlovák politika mind a mai napig annak állítja be a történeteket. Csehszlovákia megalakulása után természetesen a „szlovákokat gyilkoló vad ázsiai magyarok” rémtettét emlegették, a kommunizmus évtizedei alatt a „szlovák dolgozókat gyűlölő magyar imperialisták” következtek, mostanság pedig „a szlovákokat semmibe vevő magyar arrogancia” ékes példaként tárgyalják, ami történt.

Akárhogy is: mindegyik megfogalmazás nemzeti és érzelmi alapú, eleve áldozatként állítva be az egyik, eleve gyilkosnak bélyegezve a másik felet. Próbáljuk meg inkább rekonstruálni a történeteket, így legalább döntően a tényeket ismerhetjük meg e valóban rendkívül tragikus eseményből, és talán valóban elfogulatlanul vonhatjuk le a

következtetéseket. Bár az elfogulatlanság és a sortűz tényleg nehezen összeegyeztethető fogalmak...

Véres tragédiák is kezdődhetnek jámbor elhatározással: a Liptó vármegyei Rózahegy melletti Csernova község katolikus és szlovák nemzetiségű lakossága templomot épített, amelynek felszentelése 1907 őszére vált időszerűvé. A templom építését plébánosuk, Hlinka András (Ondrej Hlinka) kezdeményezte, aki ez idő tájt két éves államfogház-büntetés elébe nézett a Btk. 171-174. paragrafusaihoz ütköző, „Az alkotmány, a törvény, a hatóságok vagy a hatósági közegek elleni izgatás” miatt.

Itt azonnal helyre tehetünk egy több évtizedes, hazai és külföldi történészek és újságírók részéről is gyakran hangoztatott tévedést. Ők ugyanis következetesen „a magyar nemzet elleni izgatást”, illetve „magyarellenes izgatást” emlegetnek Hlinka ítéletével kapcsolatban – ezzel mintegy kihangsúlyozva a magyar államhatalom nacionalista és nemzetiségellenes beállítottságát. Nos, sokaknak kell csalódást okoznom. A korabeli magyar Btk., az 1878. évi V. tc. ugyanis ilyen

törvényi tényállást nem ismert. Az izgatás csakis az alkotmány, a törvény, a hatóságok vagy a hatósági közegek ellen volt megvalósítható. A magyar nemzet a „védett jogi tárgyak” közt nem szerepelt.

Az izgatás alapesete volt tehát, ami miatt Párvy Sándor szepesi püspök elmozdította Hlinkát plébánosi állásából, és megtiltotta neki a papi teendők végzését. Tény azonban, hogy mindez annak ellenére történt, hogy az ítélet még nem volt jogerős, így az intézkedés korrektsége legalábbis megkérdőjelezhető.

Márpedig a csernovaiak ragaszkodtak hozzá, hogy a templomot Hlinka szentelje fel.

Október 27-én reggel a templomszentelésre érkező püspököt, alszolgabíró és más potentátokat a helybeliek nagy zúgolódással fogadták, és a hintók útját elállták. Sem az alszolgabíró, sem Ladiczky János járásörmester

felszólításának nem engedelmeskedtek, a lovak zablóját megfogták, lehetetlenné téve ezzel a hintók mozgását.

Egyértelműen ezzel kezdődött a konfliktus a csendörök és a helyiek között, aminek betetőzéseképp a csernovaiak közáport zúdítottak a hintókra és a csendörökre. A ködobálás a csendörök többszöri felszólításai ellenére is folytatódott. Ladiczky megparancsolta, hogy a dobálókra célzott lövéseket adjanak le. Ekkor esett az első lövés, amely azonban spontánul, az egyik, kötől talált csendörtől eredt. Az erre kitört még fenyegetőbb ködobálásra és tetteleges támadásra válaszul Ladiczky és a jelen lévő két (más források szerint hét) csendör négy alkalommal összesen huszonnégy lövést adott le, minek következtében akkor még négy halott, hét életveszélyes, tizenegy súlyos és számos könnyű sérült maradt a helyszínen. Ezek után a hangadókat, így Hlinka

nővérét is (aki lázító röplapokat ragasztott a templom ajtajára) őrizetbe vették, a rend fenntartására pedig Rózsahegyről és Lőcséről katonaságot vezényeltek a faluba.

Ötvennégy ember ellen indult büntetőeljárás, negyvenet el is ítélték. A sebesültek közül is

meghaltak még tizenegyen; a halálos áldozatok száma így tizenötre emelkedett.

Hamar észrevenni: szlovák részről írott forrás magyar nyelven legfeljebb részletekben áll rendelkezésre. Meglepő, hogy ezt a szlovák nemzettudat számára elsőrendű fontosságú 1907-es eseményt egyedül Roman Holec szlovák történész dolgozta fel a teljesség igényével 1997-ben (!) kiadott művében, tisztességesen és színvonalasan – magyarul azonban ennek is csak rövid kivonatai olvashatóak. Magyar

részről ugyanez a helyzet: változó színvonalú újságcikkeknel részletesebb írásokat nem találni, Szarka László és Tilkovszky Loránt történészek monográfiái pedig gyakorlatilag elérhetetlenek.

A Csendőrségi Lapok 1907. novemberi száma eléggé szűkszavúan foglalkozik az eseménnyel. A tudósítás valószínűleg a csendőrségi jelentésen alapul; az eset leírását magam is innen vettem. Feltűnik, hogy „zendülésről” beszélnek, noha ez jogi értelemben nem korrekt. Ugyanis a Csernován 1907. október 27-én történtek vitán felül a Btk. 152-162. paragrafusaiiban írt „lázádat” valósítják meg. E szakaszok szerint többek között „lázádat képez azon csoportosulás is, melynek célja: a polgárok valamely osztályát, nemzetiségét, hitfelekezetét fegyveresen megtámadni.” Csernován mindez megvalósult, ahogy az egyik minősítő körülmény, nevezetesen „a lázadó csoport rablást, gyűjtogatást, pusztítást vagy egyes

személyek ellen erőszakot követ el” is.

Vegyük mindehhez a fegyverhasználat kérdését is, amely – sajnos – elválaszthatatlan az eseményektől. A Szervezeti és szolgálati utasítás a Magyar Királyi Csendőrség számára című szolgálati szabályzatot csupán a csernovai sortűz után több mint harminc évvel megjelent formájában találtam meg, 1941-es kiadásban. Egyértelmű azonban, hogy ez a csendőrség felállításától, 1881 óta bővülő szabályzatokat egységes szerkezetbe foglaló mű. A fegyverhasználatról foglalkozó rész is teljes egyezést mutat azzal a csernovai sortűz idején hatályban lévő szabályrendszerrel, aminek alapján ott és akkor a csendőrök a fegyverüket használták.

E szabályzat 49. paragrafusa szerint „a szolgálatban álló csendőr jogosult bárki ellen használni a fegyverét, aki őt megtámadja vagy támadással veszélyesen fenyegeti.”

Továbbá kimondottan „köteles azonban erre, ha másnak közvetlenül, jogtalanul és súlyosan veszélyeztetett életét, testi épségét, személyes szabadságát vagy vagyonát másképpen megvédelmezni nem lehet – illetve ha valaki a csendőrt szolgálati ténykedésében, a fegyverhasználatról való fenyegetés dacára tettelesen akadályozza, és az ellenkezést másképpen megtörni nem lehet.”

A szabályzathoz fűzött magyarázatok még mintegy „finomítják” a konkrét szituációkra való alkalmazást: „a csendőr tettelesen megtámadása esetében a fegyvert csakis az azt elkövetett egyén ellen szabad használni. Ha azonban a csendőrt valamely ellenszegülő néptömegnek egy vagy több tagja támadja meg tettelesen, és a tettet megállapítani nem lehet, a fegyvert a további erőszakos megsértés meggátolása végett az egész ellenszegülő néptömeg ellen kell használni.”

Ezekben a rendelkezésekben mintegy visszaköszönnék a csernovai csendőrök által alkalmazott módszerek, elsősorban pedig Ladiczky járásörmester parancsai. Tény, hogy a csendőrségnél a helyi vezetők kiválasztása mindig igen alapos volt; általában olyan ember került a csendőrlegénység élére, aki „éles esetben” is gyorsan és helyesen tudott cselekedni.

Jogászként nem mondhatok mást: fellépésük törvényes és az akkori jogszabályoknak mindenben megfelelő volt. Ha történész lennék, akkor is ezt

mondanám. És ha speciel szlovák jogász vagy történész lennék, tiszta lelkiismerettel akkor se mondhatnék mást. Azonban az igazság sosem szorítható bele paragrafusokba és szabályzatokba. A Csernován történektekben a szlovák nép lelke tárul elénk, egy nagy országban élő nemzetiségé, amely a nemzetté válás előszobájához érkezett, és nem tűrte el, hogy semmibe vegyék.

Sok mindenre választ kaphatunk, ha megfelelő irányból közelítünk az eseményekhez. Hiszen a helyzet akkor mérgesedett el, amikor a feltartóztatott hintók egyszerűen bele akartak hajtani a tömegbe. Tetézte a bajt az alszolgabíróval érkező (amúgy szintén szlovák nemzetiségű) Veverica hajdú agresszív és arrogáns fellépése. A csernovaiak joggal érezhették, hogy ezek az emberek semmibe veszik őket. A kődobálás ekkor kezdődött; ezen csak rontottak a kapával-kaszával és botokkal fenyegetődző emberek, és az álhír, hogy a csendőröknek „úgyis csak vaktöltényük van”.

Hát, nem vaktöltényük volt. Az pedig, hogy a csendőröknek rövid időn belül négyszer is löniük kellett, mindennél világosabban mutatja a feltűzött tömeg támadásának ismétlődő, heves, más módon vissza nem verhető mivoltát.

A szlovák megfontolt, kiegyensúlyozott természetű és békeszerető nép, nem vevő a szélsőséges indulatokra, és nagyon nehéz felelőtlen kalandokba beugrasztani. Márpedig az ilyen eseményeket elsősorban a felelősség oldaláról kell vizsgálni.

Így pedig Ondrej Hlinka felelőssége megkerülhetetlen.

E kijelentés mögött semmiféle „szlovákellenesség” nem áll, és nem egy szlovák nemzeti hőst akarok dehonesztálni vele. Tény azonban, hogy Hlinka személyiségétől nem álltak távol sem a narcisztikus vonások, sem a felelőtlenség. Gyarló ember volt, mint mi valamennyien. Az egyszerű falusi népet senki nem tudja sikeresebben befolyásolni a papnál. Hlinka feltűzelte az embereket, pedig sokkal felelősebb magatartás lett volna a békességre törekedni. Befolyását a faluban (hiszen Csernova a szülőfaluja volt) élő rokonai, barátai, ismerősei körében azonban nem a békesség érdekében vetette latba. Amikor pedig az indulatok éppen kitörni készültek – elegánsan Morvaországba távozott.

Meglehetősen cinikusan nyilatkozott a várható templomszentelésről is, afféle „tőlem azt csináltok, amit akartok, akár velem, akár nélkülem” stílusban. Nem ez volt elvárható a híveire nagy befolyással bíró, ám értük mindenki másnál jobban is felelős lelkipásztortól.

Ugyanígy megkerülhetetlen Párvy Sándor szepesi püspök, az alighanem egyetlen valóban magyar nemzetiségű szereplő felelőssége is. Alapvető hiba volt a jogerősen el nem ítélt Hlinkát papi hivatásában felfüggeszteni; az ártatlanság vélelme már akkor is a polgári jogrend egyik alapelve volt. Ha valakit emiatt ért hátrány, azt alapvető jogaiban sértették meg. Felelőtlenség volt elhatároznia a templomszentelést, aztán annak időpontját többször módosítania, és végül olyan időpontot tűzni, amikor az indulatok valóban forrpontra jutottak. Más módja is lett volna ennek, de ő is semmibe vette az emberek akaratát. Döntése tizenöt életet követelt.

Így már a hatóság és a fegyveresek valahogy a „bot végére” kerülnek – ahogy világosan érzékeljük azt is, hogy Csernován a jog-igazság-emberség gépezetében nemhogy homokszem, de a gránitnál is keményebb kő került.

Az áldozatokról tudjuk, hogy egy házaspár és egy terhes nő biztosan volt közöttük, és nyilván jó pár fiatal, nő, akár gyerek. Felesleges sorolni, mindegyikért egyformán kár. Nyugodjanak békében!

Mindezek ellenére az a szomorú igazság, hogy akik gyűlölködni akarnak, azok gyűlölködnének Csernova nélkül is, akik pedig józanul és felelősen állnak a magyar–szlovák viszonyhoz, azoknál ez nem változik Csernova ismeretében sem, bármelyik nemzethez tartoznak is.

Köszönet dr. Csere Péter szerző, író, jogász barátomnak, aki rendelkezésemre bocsájtotta a fenti eseményekről írt anyagát.

F R

Bővizű forrás a Pilis hegy alatt

A friss, bővizű forrás a közelben álló, egykori ciszterci apátsághoz tartozott, biztosítva a működéséhez szükséges vizet. A helyszínen emléktábla emlékeztet arra, hogy néhány évszázaddal később itt született meg a főváros-környéki természetjárás megszervezésének gondolata.

A pilisi forrás a közeli, 13. század elején, román stílusban épült ciszterci kolostorról kapta a nevét, ahol II. András meggyilkolt feleségét, Gertrudist is eltemették. Az egykor impozáns épületegyütteshez a forrás vizét kőből épült vízvezeték szállította. Az

ivóvíz-ellátáson kívül ez táplálta az apátság halastavát, illetve működtette a vízimalmot, a kovácsműhelyt és az üveghutát is. A bővizű forrás ma is iható.

A legutóbb 2003-ban felújított kút kifolyóját egy kis mélyedésben találjuk, amelyet félkörívben rakott kőfal vesz körül. Nem messze a foglalásától padokkal ellátott pihenőhely, esőbeálló és tűzrakó hely kínál kellemes helyszínt egy kis erdei piknikre.

A forrás és környéke fontos turista-emlékhely is egyben: a kihelyezett emléktábla szerint itt született meg a Magyar Turista Egyesület megalakításának gondolata. 1888. szeptember 24-én egy túrán, Dobogókőről lejövet a ciszterci kolostor egykori kertjében fakadó forrásnál pihent meg többek között báró Eötvös József, Téry Ödön és Thirring Gusztáv, akik a környék szépségének hatása alá kerülve elhatározták, hogy megkedveltetik a városi polgársággal a természetjárást. Így született meg a Magyarországi Kárpát Egyesületen (MKE) belül az önálló Budapesti Osztály. Tagjai kirándulásokat szerveztek, és ezzel egy időben megkezdték a

főváros környékének, elsősorban a Pilisnek a turisztikai feltárását. Bár az MKE Budapesti Osztálya 1891. szeptember 29-én feloszlott, nyomban utána megalakult a Magyar Turista Egyesület, amely - immár budapesti központtal - az

egész ország területére kiterjesztette tevékenységét Eötvös, Téry és Thirring vezetésével. Az ezt elindító esemény Klastrom-kúti találkozón néven maradt meg a turista-émlékezetben.

F R

Elődeink humorából

MARHA, HOGY A LÁBA?

A régebbi időkben szinte minden házban tartottak hízót úgy községünkbe, mint a szomszédos településeken.

Ezeket András napja után kezdték levágni, húsukat füstöléssel tartósítani.

Tavasztól azonban a vasárnapi húsleveshez való húst általában, miután itt helyben nem volt hentesbolt Szentendrén szerezték be. Akkoriban nem voltak még falunkban személygépkocsik, ezért busszal közlekedtek, ilyenkor egy-egy asszony több család számára is bevásárolta az ünnepi ebédre valót.

A hazahozott húst hűtőszekrények híján vasárnap reggelig hűvös pincében, vagy kút vize felett tartották.

Ugyanakkor sokan hozták a helyi italbolt kertjében lévő jégverembe is.

Róza néni is elment hétvégén Szentendrére a Bogdányi utcában lévő húsboltba.

Érdeklődni kezdett a hentesmestertől az árak iránt.

Leginkább a marhalábszár érdekelte, ezért törve a magyart így szólt.

- Mondja, marha, hogy a lába?..

IZBÉGI VAGYOK BÍROM!

Történetünk idején nem volt fodrászüzlet községünkben.

Visegrádról járt fel egy borbélymester hétvégén az egyik ház konyhájából kialakított „műhelybe”.

Ezekben az időkben, nem csak haját vágatni, de borotválkozni is a borbélyhoz jártak a férfiak.

Már a múlt század derekán számos család leköltözött Izbégre, ott próbálván szerencsét a jobb-könnyebb megélhetésre.

Az itt maradt szülőkkel, rokonsággal azonban tartották a kapcsolatot.

Hétvégeken, vagy ünnepeken fellátogattak szülőfalujukba.

Büszkék voltak ama bátorságukra, hogy lemertek költözni a városba.

Többször hangoztatták is, hogy ők már városiak.

Így tett János bácsi fia is, aki még pilisszentlászlói korában is nagyra tartotta magát.

Szombaton délután ő is feljött a másnapi búcsúra Pilisszentlászlóra.

Némi italozás után, ő is ellátogatott a borbély „műhelyébe”.

Köszönt az ott lévőknek, de a megszokott szlovák köszönés helyett magyarul, mint aki már egy-két évi izbégi tartózkodás után elfelejtette anyanyelvét.

Volt, aki visszaköszönt, de a többség figyelembe sem vette a nagyképzű falubelijét.

János bácsi fia, Béla, feszélyezve várta, míg sorra kerül.

Várakozás közben nézegette a szappanos arcokat.

Nos, mikor sorra került és a borbély a szappanos pamaccsal, arcához ért ellökte a kezét és emelt hangon megszólalt.

- Mester úr, én bírom szárazon is, én izbégi vagyok!

- Mondta mellét verdesve ökölbe szorított jobb kezével.

Nagy csönd lett erre, minden tekintet az izbégi erős legényre szegeződött.

A borbélymester megfente szíjával a borotváját és elkezdte szárazon borotválni Izbég „hőstét”.

Béla sziszegett a fájdalomtól, majd mielőtt a mester úr hozzáfogott volna arcának másik felének, hősről felugrott és szlovákul ordított.

- Jaj mester úr, csak Izbég szélén lakom, a másik felét habbal kérem...

- Nono, mégsem felejtetted el anyanyelvedet!

Jegyezte meg tört magyarsággal a német ajkú mester úr.

F R

Szent József

Március 19-e Szent Józsefnek, az egyetemes egyház védőszentjének főünnepé. A keresztény házasságok és családok, munkások, kézművesek, ácsok, favágók, asztalosok, üldözöttek és a jó halál védőszentjére emlékezünk. Szent József valószínűleg Kr. e. 30 előtt született. Erekllyei nem maradtak meg, sírja feltételezhetően a názareti Angyali üdvözlés-bazilika alatti barlangban volt, vagy a jeruzsálemi Jozafát-völgyben. Józsefről hosszabban csak a két gyermekségtörténet szól Máté és Lukács evangéliumában. Eszerint József Názáretben lakott, de „Dávid házából és nemzetségéből származott”. Ez a kifejezés

valószínűleg azt jelenti, hogy a Dávidi család jelentősebb ágához tartozott. Jegyességre lépett a fiatal, Dávidi származású Máriával. Még mielőtt házasságot kötöttek volna, Máriát áldott állapotban találta. Megrendült, de egy álomban felszólítást kapott, hogy vegye feleségül Máriát, és vállalja a születendő gyermeket. Néhányan ezt a szentírási részt második angyali üdvözlésnek tartják. Azzal a különbséggel, hogy míg Mária esetében nappal 43 történt a jelenés, József esetében az isteni tervekről szóló megnyilatkozás éjjel zajlott, álmában. Élete másik két legfontosabb döntését József szintén éjszaka hozta meg. Úgy tűnik azonban, hogy nem pusztán a napszakról van szó. Az éjszaka jelentése abban az időben egyet jelentett a gonosz erők tevékenységével és a kísértések rendkívüli aktivitásával.

Az éjszaka tehát József kétségekkel teli lelkiállapotára is utal. Lemondani saját álmairól és a legtisztább asszonnyal együtt élni teljes önmegtartóztatásban nem lehetett könnyű döntés Józsefnek. Amikor azonban elfogadta Isten akaratát, végig kitartott küldetése mellett, otthont adott Jézusnak, és gondoskodott Máriáról. Mindkét gyermekségtörténet úgy mutatja be Józsefet, mint aki az apa helyén áll Jézus életében. Lukács többször nevezi őt Jézus atyjának. Atyai szerepe

abban nyilvánult meg, hogy a Jézus nevet ő adta a gyermeknek. József kapcsolata Jézussal egyedülálló volt. József nem édesapja Jézusnak,

hiszen Jézus emberségét Isten csodával szólította létbe. Isten az, aki József fiává tette Jézust, amikor Mária méhében fogant, abban a Máriában, akire egyedül Józsefnek volt joga az eljegyzés címén. Az angyal álomban világosította föl arról, hogy Jézus apja lesz, és neki kell majd nevet adnia Mária fiának. József helyzetét Jézussal szemben Isten határozta meg. József és Jézus kapcsolata egyedül Istentől származott. A nyugati Egyház legtöbb naptárának tanúsága szerint

a 10. század óta március 19-én ünnepelték Szent Józsefet. Róma ezen a napon vette át, és először 1479-ben, majd 1621-ben vették föl az általános naptárba.

Felajánló ima Szent Józsefhez

Hozzád jövök, dicsőséges Szent József és szívemből tisztellek téged, mint az Isten Anyjának legtisztább jegyesét; mint fejét annak a szent családnak, amelynél szén-, tebb a földön, még nem létezett; mint az Úr Jézus Krisztusnak nevelőatyját; mint a Szentháromság legdrágább kincsének hűséges őrét. Tisztelem benned az Atyaisten választottját, akivel megosztotta egyszülött-Fia fölötti hatalmát; tisztelem benned a Fiúisten választottját, akinek kész volt engedelmeskedni, és atyai gondoskodását elfogadni; végül tisztelem benned a Szentlélekisten választottját, akire szívesen bízta legdrágább kincsét: aráját, hogy megóvjad őt az élet minden kellemetlenségétől. Áldottnak, szerencsésnek üdvözöllek téged, Szent József, mert karodon hordoztad az- isteni Gyermeket, átölelted, kebledre szorítottad, fiadnak nevezted, örömkönnyeddel árasztottad el azt, aki viszont leggyöngébb szeretetcsókjával árasztott el.

F R

Impresszum:

A szerkesztőség címe: 2009 Pilisszentlászló, Petőfi S. u. 55.

Felelős szerkesztő - kiadó: Franyó Rudolf

E-mail: franyorudolf@citromail.hu | Tel.: 06 20 947-9243, 06 26 338-093

Megjelenik havonta • Iktatószám: CE/15092-2/2015